

กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา

โดยทั่วไป จะรู้จักคุ้นเคยกับคำว่า “ลิขสิทธิ์” และจะใช้เรียกทรัพย์สินทางปัญญาทุกประเภทรวมกัน ว่า “ลิขสิทธิ์” แต่ในทางสากลแล้ว ทรัพย์สินทางปัญญาแบ่งออกเป็นหลายประเภท และประเทศไทยก็มีกฎหมายที่เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาหลายฉบับ โดยมีเนื้อหาสาระแยกต่างหากจากกันอย่างชัดเจน ซึ่งกฎหมายแต่ละฉบับก็จะมีเนื้อหาสาระและมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันและแยกต่างหากจากกัน ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.๒๕๓๗
๒. พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.๒๕๓๔
๓. พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ.๒๕๒๒
๔. พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งปงชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ.๒๕๔๖
๕. พระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ.๒๕๔๕
๖. พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ.๒๕๔๒
๗. พระราชบัญญัติคุ้มครองแบบผังภูมิของวงจรรวม พ.ศ.๒๕๔๓
๘. ประมวลกฎหมายอาญา (หมวด ๒ ลักษณะ ๘ ความผิดเกี่ยวกับการค้า)

คดีละเมิดลิขสิทธิ์

งานอันมีลิขสิทธิ์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.๒๕๓๗ หมายถึง ผลงานที่เกิดจากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ประเภทต่างๆ ได้แก่งานสร้างสรรค์ประเภทวรรณกรรม นาฏกรรม ศิลปกรรม ดนตรีกรรม โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง งานแพร่เสียงแพร่ภาพ หรืองานอื่นใดในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์หรือแผนกศิลปะ ซึ่งเป็นของผู้สร้างสรรค์ ไม่ว่าจะงานดังกล่าวจะแสดงออกมาโดยวิธีใดหรือรูปแบบใดก็ตาม ซึ่งเจ้าของลิขสิทธิ์จะมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะกระทำการใดๆ เกี่ยวกับงานลิขสิทธิ์ของตนได้ โดยกฎหมายลิขสิทธิ์ได้ให้ความคุ้มครองรวมถึงสิทธิของนักแสดง และการสร้างสรรค์ด้านเทคโนโลยี ด้วย

งานสร้างสรรค์ที่มีลิขสิทธิ์ ประกอบด้วยงานประเภทต่างๆ ดังนี้

- ๑.งานวรรณกรรม เช่นหนังสือ สิ่งพิมพ์ วิทยานิพนธ์ จุลสาร คำปราศรัย รวมถึงโปรแกรมคอมพิวเตอร์
- ๒.งานนาฏกรรม เช่น ท่ารำ การเต้น การทำท่าทาง หรือการแสดงที่ประกอบขึ้นเป็นเรื่องราว
- ๓.งานศิลปกรรม เช่น งานจิตรกรรม งานประติมากรรม ภาพพิมพ์ งานสถาปัตยกรรม ภาพถ่าย หรืองานสร้างสรรค์รูปทรงสามมิติ งานศิลปะประยุกต์ ซึ่งรวมถึงภาพถ่ายของงานดังกล่าวด้วย
- ๔.งานดนตรีกรรม เช่น คำร้อง ทำนอง การเรียบเรียงเสียงประสาน รวมถึงโน้ตเพลง
- ๕.งานโสตทัศนวัสดุ เช่น วีดีโอเทป แผ่นซีดี ดีวีดี ที่บันทึกข้อมูลภาพและเสียง ที่สามารถนำมาเล่นซ้ำได้
- ๖.งานภาพยนตร์ รวมทั้งเสียงประกอบของภาพยนตร์
- ๗.งานสิ่งบันทึกเสียง เช่นเทปเพลง แผ่นซีดีเพลง แผ่นคอมแพ็คดิสก์ ที่บันทึกข้อมูลเสียง
- ๘.งานแพร่เสียงแพร่ภาพ เช่น การกระจายเสียงวิทยุ หรือการแพร่เสียงแพร่ภาพทางโทรทัศน์ทางช่องรายการต่างๆ
- ๙.งานอื่นใด อันเป็นงานในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ

สิทธิในงานลิขสิทธิ์ เกิดขึ้นทันทีตั้งแต่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ผลงานขึ้น โดยไม่ต้องจดทะเบียนใดๆ ซึ่งบุคคลที่เป็นเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์ ได้แก่

- ๑.ผู้สร้างสรรค์งาน โดยใช้ความคิดริเริ่มของตนเอง
- ๒.ผู้สร้างสรรค์ ในฐานะเป็นพนักงานหรือลูกจ้าง
- ๓.ผู้ว่าจ้าง ที่จ้างให้บุคคลอื่นสร้างสรรค์งานให้
- ๔.ผู้ดัดแปลง รวบรวม หรือนำมาประกอบรวมเข้าด้วยกันโดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์
- ๕.กระทรวง กรม หรือหน่วยงานราชการของรัฐหรือของท้องถิ่น
- ๖.ผู้รับโอนลิขสิทธิ์

อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์

การได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย กำหนดให้เกิดขึ้นในทันทีที่มีการสร้างสรรค์งานโดย จะได้รับความคุ้มครองไปตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์ และจะได้รับความคุ้มครองต่อไปอีก ๕๐ ปี นับแต่วันที่ ผู้สร้างสรรค์ตาย แต่มีงานลิขสิทธิ์บางประเภทที่มีอายุความคุ้มครองแตกต่างกันออกไป ดังนี้

๑. อายุการคุ้มครองทั่วไป มีอยู่ตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์งาน และมีต่อไปอีก ๕๐ ปี นับแต่วันที่ ผู้สร้างสรรค์ตาย กรณีนิติบุคคลเป็นผู้สร้างสรรค์ จะมีอายุการคุ้มครอง ๕๐ ปี นับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้น

๒. งานภาพถ่าย สไลด์ทัศนวิสัย ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง งานแพร่เสียงแพร่ภาพ มีอายุการคุ้มครอง ๕๐ ปี นับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้น

๓. งานศิลปประยุกต์ มีอายุความคุ้มครอง ๒๕ ปี นับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นๆ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ คดีละเมิดลิขสิทธิ์

๑. พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.๒๕๓๗

๒. พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.๒๕๕๑

๓. ประมวลกฎหมายอาญา